SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 96. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 21, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ТРАВНЯ 1992. Ч. 96. РІК XCIX.

ВІДБУДЕТЬСЯ 13-ИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА

Савт Бавнд Брук, Ню Джерзі.

Українська Православна Церква в З'єднаних Стейтах Америки в днях від 21-го до 23-го травня ц.р. в Оселі Святого Первозванного Апостола Андрія у місті Савт Бавнд Брук, Ню Джерзі відбуде 13-ий Річний Собор Церкви. Присутні на Соборі будуть Святіший Патріях Київський і Всієї України Мстислав І, Архиєпископ Чикагський Константин і Вашінгтонський Антоній, Єпископ Південноамериканський Паїсій, священики і миряни-делегати парафій УПЦеркви в ЗСА.

На трьохденних робочих сесіях будуть звіти адміністративних відділів Церкви, як також прицерковних організацій і установ. У звітах розглядатиметься працю виконану впродовж трьох минулих років і пляни на майбутнє у сяйві відродження УАПЦеркви на Україні та недавнього проголошення Декларації про незалежність України.

13-ий Собор УПЦеркви в ЗСА є водночас ювілейним, тому що на цей рік 1992 припадають дві важливі дати, а саме: 50-ліття Відродження УАПЦ на Україні у 1942 році і Золотий Ювілей єпископської хіротонії Святішого Патріярха Мстислава І, одинокого живого свідка і учасника відродження Церкви на Україні, який ось вже понад 40 років керує УПЦерквою у ЗСА і одночасно є Головою УАПЦеркви в діяспорі.

Бенкет, який відбудеться у суботу, 23-го травня о год. 7-ій вечора в Домі Української Культури, 135 Davidson Avenue, Somerset, New Jersey, присвячений буде вище згаданим історичним подіям. Вступ на бенкет є 50 долярів від особи. Замовлення приймає Консисторія УПЦеркви в ЗСА, телефон (908) 356-0090.

Організації Одещини протестують

Одеса (УНІАР). — Одеські організації Української Національної Асамблеї і Української Національної Спілки ухвалили заяву до представника Президента України на Одещині Валентина Симоненка. Її автори вимагають від представника державної адміністрації звернути увагу на інспіровані шовіністичними колами антиукраїнські акції, які мали місце 9-го травня в Одесі на мітингу Соціялістичної Партії України і „лівих сил" Одещини.

У заяві висловлено надію, що влада Одещини не допускатиме надалі антиукраїнських акцій на терені Одещини. У випадку неприйняття профілактичних заходів УНА, УНС, а також Українська Народна Самооборона зняли з себе відповідальність за можливі трагічні наслідки.

БЕНКЕТ СЕНЬЙОРІВ

Філядельфія. — Місцевий Український Освітньо-Культурний Центр влаштовує бенкет для вшанування українських сеньйорів, який відбудеться у неділю, 7-го червня о год. 2-ій по полудні в приміщенні Центру. Квитки в ціні 10 дол. слід замовляти у Марії Данилів (215) 676-8059.

ДОЗВІЛ ФУТБОЛІСТАМ

Київ (УНІАР). — Федерація Футболу України рішила, що міжнародний трансферний документ отримає кожний український футболіст, який захоче грати в будь-якій державі колишнього СССР. Рішення ФФУ повністю відповідає статутові Міжнародної федерації футбольних асоціяцій (ФІФА).

ЕНТУЗІЯСТ ЛЕМКІВЩИНИ ВІДВІДАВ ЗСА

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). Проф. Іван Красовський відвідав нашу редакцію в товаристві двох провідних осіб із відомої Організації Оборони Лемківщини, а це активної голови ООЛ в ЗСА Марії Дупляк і голови Відділу в Джерзі Сіті, Івана Греся. Це зовсім зрозуміле, тому що гість перебував на терені ЗСА саме з ціллю пізнати лемківську громаду та найти у неї активну поміч. І цю поміч він всеціло отримав, відвідуючи відділи ООЛ по цілих ЗСА та виголошуючи публічні доповіді про теперішнє положення лемків та про активність товариства „Лемківщина" у Львові, якого він є головою, як і головою об'єднання „Бібліотека Лемківщин".

Ентузіясти Лемківщини в редакції „Свободи". Сидять: проф. І. Красовський (посередині), праворуч М. Дупляк ліворуч І. Ґресь.

Наш гість це один із найбільше авторитетних знавців Лемківщини історик і етнограф, який має у своему дорібку понад 500 різних праць з яких найважливіші це: „Прізвища галицьких лемків XVIII ст.", „Лемківщина в боротьбі за воз'єднання з Україною", „Хто ми лемки" та інші. Однак таки головною його працею можна уважати „Енциклопедію Лемківщини", на видання якої він збирає фонди, саме серед лемків живучих в ЗСА і Канаді, тому що два перші томи вже віддані до друку.

Видавнича діяльність і закінчення будови лемківської церкви св. Володимира, у зоні „Лемківщина" Шевченківського Гаю, якої посвячення має відбутися в дні 26-го липня цього року, це головні завдання, що їх проф. І. Красовський має тепер на прицілі.

Питаємося його про цю церкву і довідуємося, що будова її розпочалася минулого року 7-го квітня а поруч неї має ще постати музей, в якому міститимуться матеріяли з історії та культури Лемківщини.

Рівночасно, як інформував нас проф. І. Красовський із посвяченням цієї історичної церкви, що побудована зовсім як копія такої із 1841 року у селі Котань, має відбутися наукова конференція присвячена 1000-річчю приєднання земель Лемківщини до Київської Русі.

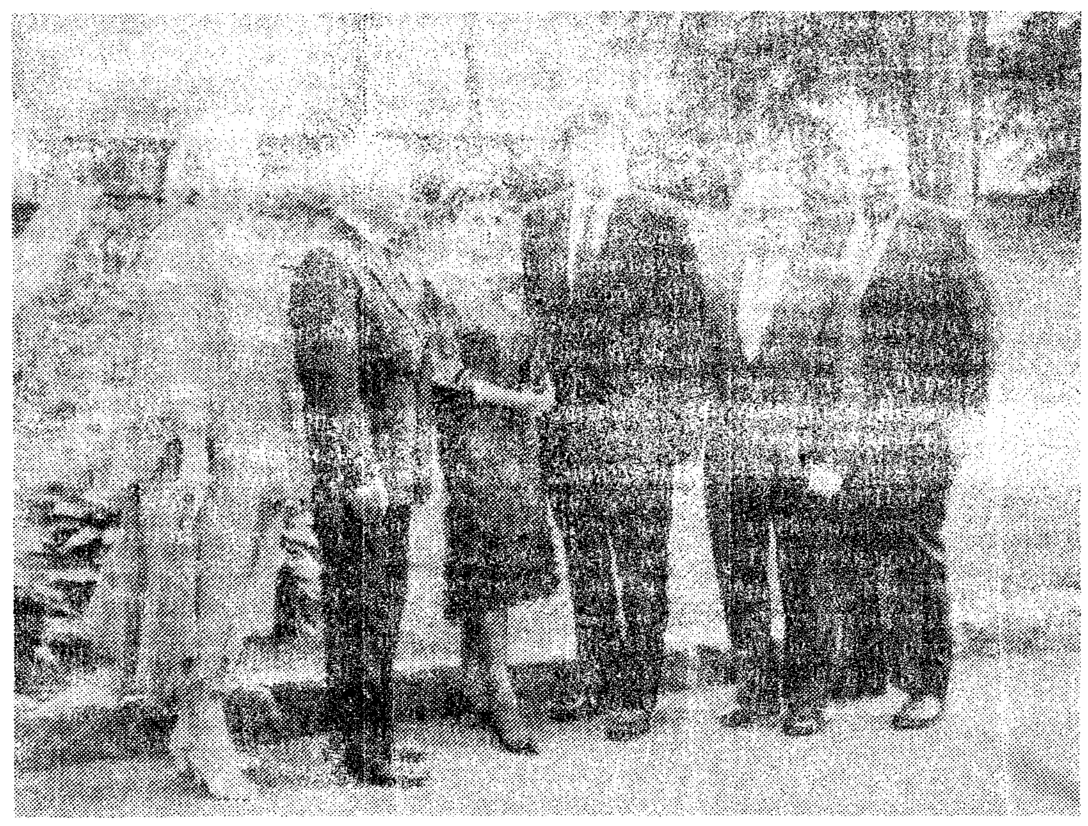
Висловлюємо надію, що ці імпрези перейдуть з повним успіхом та що багато із лемків, що живуть в діяспорі візьмуть в них участь, разом із лемками, виселеними до Польщі та в Україну.

Тут проф. І. Красовський звернув нашу увагу на те,

(Закінчення на ст. 6-ій)

ЗАКІНЧЕННЯ ЗВІТІВ І НАРАДИ КОМІСІЙ ВИПОВНИЛИ ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Керґонксон, Союзівка. — В ранніх годинах другого дня річних нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу, на запити поставлені минулого дня, відповідав редактор щоденника „Свобода" Зенон Снилик. Він, зокрема, реферував можливості поширення видань УНС у ЗСА і Канаді, а вже, зокрема, в Україні. Ред. З. Снилик інформував присутніх про те, що під час частих відвідин в редакції „Свободи" груп чи поодиноких бізнесменів і тих осіб, що приїздять у справах менеджменту в Україні, він нав'язав контакти і перевів розмови на тему технічного влаштування видавництва „Свободи" в Україні. Ця справа може набрати конкретного значення щойно з введенням нової валюти в Україні та її конвертабельности. Тоді можна буде перевести також точні студії ринку, тиражу, ціни газети у відношенні до економічного стану мешканців України, але це може бути актуальне вже в найближчому майбутньому.

Члени Екзекутиви на Союзівці. Стоять (зліва): Г. Пашен, мґр І. Геврик, У. Дячук (головний предсідник), адв. Н. Олесницький, В. Сохан і О. Благітка.

Усі члени Головного Уряду у своїх друкованих звітах, а також в усних заввагах, задивляються позитивно на поширення видавництва на Україну, а вслід за тим на діяльність УНС в Україні.

Після закінчення інформацій ред. З. Снилика звітував про стан і розвиток Союзівки її управитель Іван Флис, мол. Зокрема, він зупинився ширше на актуальних працях, що проходять тепер на Союзівці, а це ґрунтовній перерібці „Києва" і побудові нового басейну. Рівночасно з будовою басейну працюється над підсиленням плятформи біля басейну, яка в наступному році буде зовсім перебудована. Ці роботи будуть закінечні до відкриття сезону, а в наступному році плянується перерібку двох інших приміщень для гостей, а це „Полтави" і „Чернівець". До половини літа управитель Союзівки заповідає закінчення комп'юторизацію бюр, що улегшить замовлення гостей і адміністрацію цілої оселі.

І. Флис звітував присутнім також, що близький вже сезон, який розпічнеться 29-го червня, заповідається добре, зокрема, майже вже заповнені замовлення на дорожчі кімнати з повними вигодами, за якими питають гості з молодшого покоління. Будинок „Києва", що вповні перебудовується має вже замовлення на майже усі кімнати.

Передполудневу сесію у вівторок, 19-го червня закінчив голова Контрольної Комісії Василь Пастушок, подаючи в імені цілої Комісії пропозицію прийняти до відома усі звіти без застережень. Члени Головного Уряду зробили це одноголосно.

В пополудневих годинах працювали вже поодинокі комісії в тому статутова комісія працювала над проєктом нового статуту, а фінансова над бюджетом на наступний рік.

Конфлікт між Молдовою і Придністров'ям не стихає

Кишинів, Молдова. — У столицю Молдови з офіційною візитою прибув президент Румунії Іон Ілієску. Протягом двох днів він вів переговори з керівниками сусідньої держави, підписав ряд документів, які сприятимуть дальшому зближенню двох країн. Кореспондент ТАСС пише, що про близькість Молдови і Румунії свідчать не лише піднятi на честь високого гостя майже ідентичні національні прапори і „спільний" державний гимн, але і єдина мова, якою голови держав без перекладачів обговорювали проблеми, що хвилюють їх.

В той же час кореспондент підкреслює, що можливою перешкодою на шляху розвитку всесторонніх зв'язків між Молдовою і Румунією і далі залишається збройний конфлікт Молдови і Придністровської республіки.

У бойових діях проти поліції Молдови ґвардійці Придністров'я використовують протитанкові керовані реактивні стільна.

Ситуація у Придністров'ї ускладнюється, бо сепаратистів підтримують „проімперські сили з Москви". Про це заявив у вівторок, 19-го травня, президент Молдови Мірча Снігур на пресовій конференції. Однак, зауважив М. Снігур, керівництво республіки не має наміру віддавати ні частину молдавської землі, де проживає 40 відсотків корінного населення, а також створений там працею молдавського народу промисловий потенціял.

Заплянована на вівторок, 19-го травня, засідання двосторонної Узгоджувальної комісії у справі врегулювання придністровського конфлікту, яке повинно було проходити у Бендерах, не відбулося. У вівторок увесь день молдавська поліція обстрілювала позиції придністровців з усіх видів зброї, в тому числі з мінометів і артилерії. В результаті обстрілу загинуло шість осіб і поранено 18.

Р. Перо вийшов в лідери

Ню Йорк. — Якщо б вибори президента відбулися сьогодні, то техаський більйонер Росс Перо дістав би більше голосів, ніж президент Джордж Буш і губернатор Арканзо Білл Клінтон. Такий висновок можна зробити після опитування громадської думки, яке провели журнал „Тайм" спільно з телевізійною компанією Сі-Ен-Ен. Згідно з опитуванням, Р. Перо підтримують нині 33 відсотки виборців, Дж. Буша — 28 відсотків, а Б. Клінтона — 24 відсотки.

Аналогічне опитування проведене місяць тому, показало, що за Буша виступають 40 відс. американців, за Клінтона 25, а за Перо — 21 відс. Таким чином, за один місяць Перо, який покищо не висунув своєї кандидатури на президента, піднявся з третього місця на перше, випередивши і республіканця Буша, і демократа Клінтона.

Ще більшу перевагу дало Перо опитування, проведене у стейті Ореґон, де 19-го травня відбудуться перед-

(Закінчення на ст. 6-ій)

НОВИЙ ФІЛЬМ В РОЧЕСТЕРІ ТА ОЛБАНІ

Рочестер, Н. Й. — Новий англомовний документальний фільм „Україна — тернистий шлях до незалежности" (автор та продюсер — Люба Дмитрик) буде висвітлений тут у четвер, 28-го травня, о год. 7:30 вечора в залі церкви св. Йосафата (вплановує 120-ий Відділ СУА). Телефон для довідок (716) 342-7571. Цей фільм буде показаний також і в Олбані, Н. Й. у п'ятницю, 29-го травня, о год. 8-ій вечора (влаштовує організація Американці за Демократію в Україні). За інформаціями слід телефонувати на число (518) 456-2119.

В наступних числах нашого щоденника будуть подані дальші інформації про висвітлення вищезгаданого фільму в інших містах.

У СВІТІ

ВНОЧІ З СУБОТИ, 16-ГО ТРАВНЯ, на неділю в столиці Таїлянду Бангкоку відбулися події, котрі в найближчий час можуть поважно загострити політичну ситуацію в країні. У відповідь на масову антиурядову демонстрацію уряд, підтриманий армією, оголосив про введення надзвичайного стану в столиці і сусідніх провінціях. Оскільки демонстранти відмовилися розійтися, вояки застосували збройну силу. Є вбиті і ранені. Прем'єр міністер Сучінда Крапрашна, який минулого року очолив военний переворот в Таїлянді і захопив владу, піддається все гострішій критиці з боку демократичних сил країни.

В ТОКІО РОЗПОЧАЛИСЯ переговори, присвячені проблемам довкілля в близькосхідньому реґіоні. В них беруть участь представники Ізраїля і палестинці. В перший день переговорів виникло тертя, коли члени спільної палестинсько-йорданської делеґації заявили, що представляють на зустрічі всіх палестинців, включаючи Палестинську Визвольну Організацію. Тим часом Ізраїль погодився на переговори лише за умови, що палестинці представлятимуть громадян, котрі проживають на західньому березі Йордану і в смузі Гази. Сирія і Ливан бойкотують токійську зустріч.

У З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ ПРИБУВ ПРЕЗИДЕНТ КАЗАХСТАНУ

Вашінґтон. — В понеділок, 18-го травня, сюди на запрошення президента ЗСА Джорджа Буша прибув з офіційною візитою президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв. На летунській базі Ендрюс його і членів казахстанської державної делеґації зустрічали представники уряду ЗСА.

Відразу по прибутті Назарбаєв відлетів на гелікоптері до Вашінґтону. Біля Пентагону була вишикувана почесна варта і відбулася офіційна церемонія зустрічі. З американського боку в ній взяв участь державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер.

Під час короткої розмови з журналістами Назарбаєв висловив сподівання на успіх своєї візити у Вашінґтон і повідомив, що плянує підписати декілька документів, що стосуватимуться майбутніх взаємин між Казахстаном і ЗСА.

У вівторок, 19-го травня, розпочалися переговори Назарбаєва з президентом Бушем у Білому Домі. Окрім того, заплянована зустрічі Назарбаєва з американськими міністрами, керівництвом Конгресу, представниками ділових кіл.

Президент Казахстану відвідає також Ню Йорк, де, зокрема, зустрінеться з генеральним секретарем Бутросом Галі.

Згідно з першими повідомленнями про висліди переговорів, президент Назарбаєв дав згоду підписати договір про нерозповсюдження ядерної зброї і цим оголосити Казахстан неядерною державою. Пресовий секретар Державного департаменту Марґарет Татвайлер заявила, що З'єднані Стейти вітають це рішення. „Ми вважаємо, що рішуча підтримка Казахстаном ратифікації договору щодо стратегічної наступальної зброї, інших угод в ділянці нерозповсюдження ядерної зброї, а також його інтеграція в такі міжнародні структури, як Конференція в питаннях безпеки і співробітництва в Европі і Північноатлянтична рада співробітництва, будуть слугувати інтересам безпеки цієї країни, як і її сусідів у світовій спільноті", — сказала Татвайлер.

Агентство Ассошієйтед Пресс оприлюднює слова одного працівника адміністрації ЗСА, який схотів залишитися неназваним, про те, що в недалекому минулому Назарбаєв не раз обіцяв віддати Росії ядерні ракети, але потім стримувався, сумніваючись у доцільності такого кроку. Як зауважує кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Майкл Даббс, члени казахстанської делеґації розглядають ракети як неперевершений козир на переговорах з Москвою і Вашінґтоном. Разом з тим Назарбаєв визнав, що скільки сотень ядерних ракет не знаходилося б у нього в республіці, запустити їх має можливість тільки Єльцин. Лише тепер випрацьовуються способи для того, щоб Україна, Білорусь і Казахстан могли принаймні бльокувати запуск ракет зі своїх територій.

А контрабанда продовжується

Суми (УНІАР). — Як інформує управління внутрішніх справ, днями на митниці, що розташована на кордоні між Сумською та Курською областями, затримано вантажне авто марки МАЗ з номерами Архангельська. „Архангельські мужики" намагалися вивезти з України м'ясних консервів на суму 1 міл. 200,000 карбованців.

З Конотопу також була спроба вивезти до Росії 50 тонн цукру, вартістю 10 млн. карбованців. Знову ж в околицях Коломиї сили Служби Національної Безпеки України (СНБУ) перешкодили у спробі незаконного вивезення до Вірменії з військового летовища вантажу на суму близько півтора млн. карбованців, в якому зокрема було 59 мішків цукру та 20 скриньок масла.

В АМЕРИЦІ

ЧЛЕНИ РАДИ БЕЗПЕКИ одноголосно підтримали рекомендацію про вступ Словенії і Хорватії в ООН. Очікується, що найближчим часом таку ж рекомендацію дадуть республіці Боснія і Герцеговині. Рекомендація Ради Безпеки повинна бути схвалена не менш як двома третіми членів ООН. Дата голосування покищо не названа. Справа про прийняття в ООН нової Югославії покищо не порушувалася. Коментатори вважають, що в даному випадку Рада Безпеки піде курсом керівництва Спільного ринку.

ПОКЛИКУЮЧИСЬ НА РІЗНІ джерела, газета „Ню Йорк Таймс" повідомила, що колишнього секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера можуть притягнути до відповідальности у зв'язку з нашумілим „ірангейтським скандалом" — таємною доставою зброї Іранові в обмін на американських закладників і таємною доставою зброї антикомуністичним партизанам Нікараґуа. Вперше про можливе обвинувачення К. Вайнберґера засоби масової інформації повідомили минулого тижня. У неділю, 17-го травня, газета „Вашінґтон Пост" написала, що Вайнберґера попередили про можливість притягнення до відповідальности, якщо він відмовиться повідомити прокуророві все, що він знає про причетність до „ірангейту" колишнього президента Рональда Реґена. Політичні коментатори висловлюють здогад, що прокуратор Волш затіяв шум навколо Вайнберґера з єдиною метою — переконати громадську думку, що він і його співробітники недаремно дістають платню.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ дістав у неділю, 17-го травня, почесний ступінь доктора права в університеті Нотр Дам і виступив там перед випускниками з закликом до миру і спокою в містах країни. „Наші міста оживуть лише тоді, як оживе родина", — підкреслив Дж. Буш, маючи на увазі, що відновлення неґритянського гетто не відбудеться без відродження інституту неґритянської родини, зниценого реформами „великого суспільства". Пресові агентства підкреслюють, що деякі випускники університету начепили на рукави білі пов'язки на знак протесту проти політики Буша. Одна випускниця вивела на шапочці слова „Бос — Росс", показуючи всім, що вона підтримує техаського більйонера Росса Перо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. ...embers 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Новий тріюмф людського духу

У 1959 році Совєтський Союз вистрілив у космос перший безособовий сателіт — Спутнік. Це була величезна сенсація для всього світу. Відтоді розпочалося шляхетне суперництво між Америкою та СССР у дослідах космічного простору. Америка у цій ділянці „наздігнала і перегнала" Совєтський Союз, бо перша випустила у космос сателіта з людською залогою, першим був американець, який проходжувався по Місяці. Росіянка була першою жінкою, яка приєдналася до екіпи космонавтів — космонавтами назвали большевики астронавтів. Кожний новий сателіт і кожний новий космічний корабель діставав свою назву, — було теж кілька таких космічних кораблів цієї самої назви, відрізнювані черговими числами. Було теж багато людських жертв по обох сторонах, російські і американські.

Трагічний був загин сімох членів залоги американського „Челленджера", який розлетівся на дрібні кусні — у моменті, коли вистрілено його вгору. Накручено навіть окремий фільм із фабулою цієї трагедії і центральною дійовою особою цього фільму була американська вчителька, яка гордилася, що вибрали її як одного з семи членів залоги „Челленджера" — вона згинула разом з усіми іншими. У щорічному популярному американському довіднику „Світовий альманах і книга фактів" — рубрика „Досліди над космосом" займає уже цілу сторінку дрібним друком. Кожний новий лет приносить щось нове, кожний є поступом на шляху щораз нового доказу винахідливости й відваги людей.

У середу, 13-го травня 1992 року, три американські астронавти, яких вислано у космос, щоб вони вишукали „загублений" сателіт, після двох невдачних спроб — на третій раз таки віднайшли його, вступили в пустку у простір, де не було притягальної сили Землі, і після різних штудерних намагань вхопили руками у рукавицях сателіт та скерували його на правильний шлях, усе це у віддалі приблизно тисячу миль від Землі. Всі ті свої дії передавали центрові космічних дослідів (НАСА) і все те появилося із світлинами в американських газетах. Усе це „абра-кадабра" для ляїків, які не в силі зрозуміти навіть таких сьогодні вже примітивних винаходів, як телефон чи бездротний телеграф. Для ляїків все ще нерозгаданою чародійною штучкою є далекосяжний телефон. Покрутите сім чисел на апараті чи пак потиснете сім ґудзиків, і відізветься вам бажана особа у віддалі тисячі і більше миль, а, здавалось би, що вона у другій кімнаті. Є у вас на столі маленький чорний радіоапаратик з написом „Панасонік", живете високо в хмародері, двері і вікна зачинені, а з того апаратику, з тієї малої скриньочки несеться чарівна музика, спів, голоси, цілі доповіді і безупинні реклями. Ляїк не розуміє тайни цього винаходу, примітивного і самозрозумілого для фахівців. Під час війни проти Іраку сидів президент Джордж Буш у своєму кабінеті у Білому Домі у Вашінґтоні і голосно читав у повітря текст своєї промови. А півмільйона американських вояків слухали його почерез гучномовці на пустині в Савдійській Арабії. Знавці казали: „Це дуже просто, — воно йшло через сателіт". Для ляїка це „абра-кадабра".

Але річ не у тому, чи це хтось розуміє чи не розуміє, а в силі людського духу, у здібності видумувати щораз нове, робити щораз нові винаходи. Винайдено робот, винайдено комп'ютер. Читаємо, що в отому експерименті з віднайденням у космічному просторі заблуканого сателіта — астронавти послугувалися і роботом і комп'ютером — і це діялося ген за тисячу миль від Землі, але все те годі збагнути. Читаємо чи чуємо від телевізійного заповідача, що в такий-то день і в такій-то годині приземлиться такий-то космічний корабель після своєї кількаденної подорожі у космосі. І не було ще, щоб воно не сталося докладно, як заповіджено. Це може імпонувати і надхнути вірою у безсмертність людського духу і його всесилу, хоч тіло немічне. Чуємо, що плянують встановити міжплянетарну комунікацію — і це на тлі дотеперішніх винаходів — це не фантазія. Треба поклонитися тим героям, які наражують своє життя для добра науки. І з тим більшим презирством та погордою треба ставитися для тих, які в погоні за грошем чи з особистої пустої амбіції не цураються метод брехні, обману, а то й убивства, щоб іти до такої мети по трупах ближніх.

Петро Балей

УКРАЇНЦІ ПЕРЕД ЩЕ ОДНИМ ІСПИТОМ ПОЛІТИЧНОЇ ЗРІЛОСТИ

III

Це якнайвиразніше говорить, що нам недовіряють в тому, що ми здатні в цілості й непокалічені прорватися через готовлений нам економічний зашморг. Очевидно, на перегонового коня з такими традиціями ніхто великої ставки не ставить.

Другою причиною нехіті Заходу визнати повноцінність суверенної української держави — це пасивний, у більшості випадків інертний опір культурно-наукового світу західніх суспільств, в якому лексичні символи „Рашія і Рашіян" криють колосальний континентальний обшир від Білого до Чорного моря, від Балтійського моря до Тихого океану. В европейській історії, Росії відступається ввесь період від дев'ятого до двадцятого віку — від найважливіших до найдрібніших історичних подій: все це „Рашіян". Те саме в усіх географічних підручниках, соціяльно-політичних трактах, в усіх енциклопедіях і в усій літературі мистецького слова — фікції та поезії. Ви розкрийте „Енциклопедію Британіку" на сторінках про російську архітектуру і ви побачите всі перлини київської архітектури від Володимира Великого почерез козацьке барокко аж до тюремно-касарняного стилю соціялістичного реалізму комуністичної цивілізації. Найзнаметніші монастирі Почаєвської Лаври і Києво-Печерської — це найстарші центри російського християнства, російського письменства і російського патріотизму. Західньо-українські жемчуги-церковці народної дерев'яної архітектури Підляшшя і Холмщини (всі спалені поляками), Галичини, Лемківщини і Закарпаття — все це також твори „русского народного генія". Усе це має вже вікові традиції в культурі й літературі Заходу.

З укріпленням української держави на протязі першого чвертьстоліття її існування, українська наука буде послідовно відвойовувати украдену історію, культуру, свої славетні роди і творчі індивідуальності в усіх ділянках духової й матеріяльної культури. Тож уявімо собі цю колосальну ревізію в загальнонаукових довідниках, в історичних працях, в етнографічних, у шкільних підручниках, у психіці мас вихованих на фальсифікатах санкціонованих автократичною владою великої Евро-Азійської імперії. Це ж бо не таке собі просте, як переміна назви Цейльону на Срі Лянка чи Камбодії на Камбоджа, бо ні Срі Лянка ніколи й ніким не вважалася Англією, ні Камбоджа Францією. І врешті — як пояснити новим поколінням студіюючої молоді таке безкритичне й нерідко свідоме сприймання високорозвиненими інституціями західньої науки, публічної інформації і практичної політики таких псевдо-наукових фальшивок, таких апокрифів, препарованих поліцейськими засобами імперської цензури?...

Усвідомивши собі все це, ми зрозуміємо причини цього опору й усвідомимо рокованість цього величезного тягару праці, посвяти й жертвенности, що його Боже Провидіння поклало на плечі мого покоління й покоління наших синів і дочок, на найтруднішому з усіх поневолених народів шляху з дому неволі й віковічного презирства.

Третьою, хоч далеко не останньою, причиною холодного, а то й неприязного ставлення до повністю суверенної української держави є наскрізь політично-стратегічної та економічної натури. Не будемо зупинятися над очевидними причинами неприховуваної ворожнечі, як комуністичної так і демократичної верхівки в сьогоднішній Російській Федерації. Вона має глибоке коріння в династичній політиці князів молодшої лінії Мономаховичів, крім, очевидно, економічних і престижевих.

Північна Америка, раптом і несподівано для себе, відкрила у своєму конкурентові на світову гегемонію голодного клієнта і на швидку руку починає латати свою політичну доктрину, яка на протязі тричетвертих століття визрівала на конфронтації двох непримиренних цивілізацій.

Продовження буде.

Святослав Караванський

НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ — НЕЗАЛЕЖНИЙ ПРАВОПИС!

II

Інститут мовознавства АН УССР — у куди більшій мірі, ніж інші її гуманітарні інститути — перебував 60 років під непослабним наглядом КПУ та її служб. Із штату інституту систематично звільнювано працівників, бодай трохи не згодних з горезвісною теорією злиття і взаємозбагачення мов. До інституту мовознавства постійно виявляли піклування й опіку органи КҐБ. Керівництво інституту не могло не мати контактів з цією антиукраїнською організацією і не співпрацювати з нею. *Усі призначення й переміщення в Інституті мусіли бути санкціоновані КҐБ.*

Звідси — нерозуміння інститутом вимог українського відродження.

У процесі праці над новим правописом найзавзятішим захисником ідей Кагановича-Постишева виявився академік Русанівський, який ніяк не погоджувався, наприклад, на відродження літери Ґ, і коли під тиском таки погодився, зробив усе, щоб це відродження стосувалося лише до двох-трьох десятків маловживаних слів. Він же зарізав і низку пропозицій, спрямованих на ліквідацію русифікаційних рис у правописі. Немає сумніву, що і відродження літери Ґ сталося із санкції КПУ з метою заохотити українську діяспору перейти на правопис Русанівського, який на 90 відсотків зберіг асиміляційні русифікаторські риси правопису Кагановича-Постишева.

Позиція академіка Русанівського не випадкова. Бож посада керівника інституту мовознавства продовж найчорніших антиукраїнських років вимагала від нього певної дипломатії, про яку сьогодні академік воліє не говорити. До того ж, українська мова для академіка — мова другорядна. Як видно з його статтей, він залюбки вживає російські слова, або максимально наближені до російських. Очевидно, що теорію злиття і взємозбагачення мов він засвоїв органічно, російська мова ближча і зрозуміліша йому, він легше і вправніше нею володіє. Саме ця мова і була мовою його дипломатії.

Тому, чекати сьогодні від інституту зрозуміння потреб українського відродження годі.

Про те, що опіка КПУ нітрохи не бентежила і не бентежить академіка Русанівського, свідчить той факт, що після серпня 1991 року, академік ніде не прохопився словом осуду щодо цієї опіки, ані жодним словом критики щодо попередньої історії інституту мовознавства, того тиску, який цей інститут зазнавав, і тієї ролі, яку він відігравав у лінґвоциді України.

Це ж завдяки старанням і дбанням інституту мовознавства до так званих нормативних словників і до офіційної української мови затесалися такі перли: община, правомочний, прийом, правляча кліка, ущемляти, клястися, вникати, русло, удавальник, не в стані (діяти), посадова особа, начала, співумисник, малоімущий, січення, півчий, вибухонебезпечний, крючкотворний, благополуччя, гострокінцевий. Цей список — лише мізерна частина накинутої лексики.

У всій цій історії найбільше дивує той факт, що правопис, розроблений під прямою орудою КПУ беззастережними виконавцями її волі, має стати правописом незалежної України. Якщо трохи підукраїнізованому правописі Кагановича-Постишева випаде така честь, то постає великий сумнів, чи матиме в Україні місце національне відродження, тобто незалежний духовий розвиток українського народу.

Чи можуть ці факти не хвилювати українську інтеліґенцію?

Для України сьогодні — правопис — це декларація незалежности у сфері культури. Розробка цієї деклярації, як бачимо, перебуває у непевних, щоб не сказати інакше, руках.

Інститут мовознавства та його дочерні філії насьогодні не здатні виробити таку деклярацію. Чи може інтеліґенція України байдуже спостерігати, коли вірні колишнім компартійним структурам сили накидають Україні зрусифікований правопис, удосконалюють і підправляють механізм, заведений батьком і вчителем усіх мовознавців світу та його вірними слугами?

І це тоді, коли в Україні існує свобода слова, існує доступ до органів влади і можливість впливати на ці органи!

Народження незалежної України має бути початком справжнього відродження української культури, яке неможливе без незалежного українського правопису.

У сучасній ситуації, коли існує загроза закріплення правопису Русанівського, необхідні рішучі кроки з боку громадськости.

Які саме?

Дозволю собі висловити дві пропозиції з десятюк, можливих:

I. Громадськість має звернутися до Верховної Ради України з клопотанням вивести Інститут мовознавства та Інститут української мови з підпорядкуванням АН і підпорядкувати їх

(Закінчення на стор. 5-ій)

Василь Ленцик

„Оздоровлення на могилі"

Під таким заголовком є поміщена довша стаття Галини Височанської в часописі „За Вільну Україну" з 7-го квітня 1992 року. Мова в цій статті йде про чуда, які діються на гробі Владики, Ісповідника Николая Чарнецького, чину Редемптористів.

Владика Николай Чарнецький, був арештований разом з Митрополитом Йосифом Сліпим та іншими ієрархами Галицької Митрополії вночі з 10-го на 11-го квітня 1945 року. Після так званого суду в Києві Владику Николая засудили на шість років каторжної праці, але він повернувся, зі Сибіру після дванадцяти років з цілковито знищеним здоров'ям. Він помер у Львові 2-го квітня 1959 року. Похоронено його спершу на Кульпаркові, де ховали людей зі шпиталя божевільних. Згодом перенесено тіло цього праведника на Личаківський цвинтар, де воно спочиває дотепер.

У 1980 році написав о. Стефан Бахталовський ЧНІ життєпис Владики Николая Чарнецького п. з. „Николай Чарнецький ЧНІ, Єпископ Ісповідник", який видало В-во Отців Редемптористів в Йорктоні. До цієї книжки написав вступне слово Митрополит Максим Германюк, ЧНІ. Митрополит Максим знав добре особисто Владику Ісповідника. Він так характеризує Владику Чарнецького: „Ті, що його ближче знали, бачили в ньому передусім святця, що своєю покорою, любов'ю до Бога і ближнього, постійною молитвою і ніжною набожністю до Матері Божої Неустаючої Помочі, прямо притягав до себе людей. Таким він був за життя, так на волі, як по большевицьких тюрмах і концентраційних таборах, таким залишився він аж до своєї смерти".

Отець Бахталовський подав докладний життєпис Владики Николая Чарнецького і також зібрав багато свідчень про різні чуда, які сталиcь за посередництвом цього Владики та різні знаки, які вказували на особливу ласку, яку цей Божий Угодник має в Бога. Ось таку одну подію подано за свідченням очевидців: „Владика мав виконувати важку працю, певну частину, ланку дров в лісі вирубувати, і тому, що не встигав зробити своєї норми днем, працював до пізна вночі. А над ним, над його головою, появилось ясне світло, як зоря. Люди питали, що це і відповідь була, „що це святий чоловік рубає там дрова. Цю ясність було далеко видно серед темної ночі". Один із його товаришів в тюрмі оповідав, що коли Владика Чарнецький молився, „то його голову оточував світляний німб". Багато подає о. Бахталовський про чудесні оздоровлення, які стались за посередництвом Владики Николая. „Одна жінка, якій мали ампутувати руку, набрала землі з гробу Владики Николая, прикладала до руки і одужала". Інша сліпа жінка натирала очі землею з гробу цього Владики і прозріла. Єпископ, також Ісповідник Віри, Владика Василь Величковський оповідав про таке чудесне оздоровлення за посередництвом Владики Николая однієї жінки, яка мала рака грудей. Лікарі казали їй прийти до шпиталя на операцію... Вона пішла на цвинтар, ще на Кульпарківський, взяла грудку землі з гробу Владики Чарнецького і приклала до хворих грудей. Вранці встала й побачила, що рака вже нема. Пішла до лікарів, вони переконались, що вона вже здорова, але казали цій жінці нічого не говорити. Вони боялись, щоб большевики не тягали їх на допити.

Галина Височанська, переповівши життєвий шлях Владики Чарнецького, закінчує допис такими словами: „Милосердний Господь Бог вирішив прославити свого вибранця творенням чудес. На могилу єпископа Миколи Чарнецького почалося велике паломництво, яке триває до сьогодні. Йдуть до нього за допомогою хворі, та бідні, немічні й переслідувані — всі кому важко на душі. Скільки вже людей оздоровилося на цій могилі. Є випадки чудесного оздоровлення від хвороби: серця, виразки шлунка, каліцтва, від ґанґрени, рака. Люди навіть беруть з могили землю, натирають нею хворі органи і одужують... Багато людей роками, щонайменше раз на тиждень, у будь-яку пору року ходять молитися на могилу Владики Чарнецького. Віддають себе і свої родини під його опіку і заступництво".

Владика Николай Чарнецький народився 14-го грудня 1884 року в селі Семаківці коло Городенки. Закінчивши гімназію у Станиславові, там же студіював Богословію. Висвятив його на священика єпископ Григорій Хомишин у 1909 році. Для завершення студій докторатом, Владика Хомишин вислав о. Чарнецького до Риму, де він завершив свої студії докторатом Богословії. Повернувшись до Галичини став професором і духовником Семінарії у Івано-Франківському. Маючи бажання бути місіонером, о. д-р Н. Чарнецький вступив до Ре-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Володимир Барагура

ПЕРЕКЛАДИ ҐЕТЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

III

Лукаш мав на те вроджені здібності, теоретичну наукову підготову, яку вмів майстерно застосувати до життєвої дійсности. Він посідав теж глибоке й витончене знання німецької мови, відчуття її духу. Він не полягав на інтуїції, але діяв на твердих засадах модерного літературознавства. Він поконав всі труднощі перекладницької праці й оборонною рукою вийшов із найбільш ускладнених ситуацій, не нарушуючи структури й архітектури оригіналу ні в ділянці мовостилю, ні в ділянці внутрішніх вартостей. Лукаш завжди прямував до того, щоб передати тканину твору, його внутрішню структуру, а не точно переказ словом. Допомогло йому в тому досконале знання музичности української мови та знання тайників перекладного мистецтва. Ці самі тонкощі допомогли Лукашеві адекватно передати й прозові фраґменти „Фавста". Завдяки знанню доглибної психології Лукаш досягнув віртуозности в своїх перекладах „Фавста". Він зміг перекласти одну сцену з „Фавста", якої до нього ніхто з українських перекладачів не відважився перекласти. Поміж автором оригіналу й перекладачем заіснувала єдність. Сила Лукашевого вислову така потужна, що переклад дорівняв, а то й у багатьох місцях переріс оригінал. Між оригіналом і перекладом панує повна гармонія, від перекладу б'є свіжість, якою відзначається оригінал. Лукаш зумів поконати всі труднощі, яких не могли подолати всі інші перекладачі. Це вдалося йому завдяки вродженим обдаруванням, працьовитості, наполегливості, мистецькому досвідові. Словесна оригінальність української мови, хоч перепущена через призму Лукашевої індивідуальности, перегукується з індивідуальністю автора. Лукаш зумів зберегти подібну побудову строф, риму, ритміки, навіть павз.

У цілому переклад Лукаша — унікальний в українській літературі. Його переклад став княжим даром Україні й Німеччині та звеличникам усього світу генія Ґете.

* * *

Третій есей проф. В. Жили має заголовок „Франко і Ґете". В увідних заввагах автор додає кілька деталів із популярности Ґете в Україні, про які в іншому аспекті згадував у першому есеї „Українські переклади лірики Ґете". Вже на початку XIX століття Ґете був відомий в Україні, де його творчість високо цінували, зокрема слідкували за притаманним його особовості мистецько-творчим талантом, який свідчив про його поетичну індивідуальність.

У 1827 році Харківський університет іменував його почесним членом. Тоді теж у „Вєстніку Європи" появляється перший український переспів баляди Ґете „Рибалка", який здійснив П. Гулак-Артемовський, хоч перекладач використав радше жанр і тему баляди, але не передав поетичних елементів оригіналу. Він увів елементи українського фольклору, зокрема пісенного типу. Але цим переспівом Гулак підготовив в Україні мистецьку почву під дальші, досконаліші форми засвоєння, а саме мистецького перекладу, який зберігає творче обличчя автора оригіналу.

Інші переклади, це о. Йосифа Левицького в польському журналі „Газета львовска", а поет К. Дмитрашко зробив спробу перекласти деякі фраґменти з „Фавста". Крім того ціла низка дофранківських поетів дала більш або менш вдалі переспіви чи переклади творів Ґете. Зокрема галицькі присвоєння Ґете мали поважну хибу, а саме недосконалу західньо-українську літературну мову. Знову у намаганнях засвоєнь Ґете східньо-українськими поетами від'ємною рисою було сильне відхилення від оригіналу, що розводнювало оригінал і затирало індивідуальність Ґете.

Щойно І. Франко, який уже в гімназійній лавці проявив велике зацікавлення творами неукраїнських поетів, починаючи від клясичних до сучасних йому німецьких і французьких поетів, дивився на переклади, як на засіб взаємопізнання поміж окремим народами за посередництвом перекладної літератури.

Другий позитив Франка, це твердження, що переклад має передати не тільки слова, але й ідею, суть твору, його мистецьку тканину, жанр, тематику, манеру вислову, композицію, ритм тощо. Ці його намагання видні в перекладах „Рибалки", „Прометея" та дрібніших творів Ґете.

Зокрема полонив Франка „Фавст", з якого поет дав повний переклад першої частини. В своїх міркуваннях Франко доглянув загальнолюдське значення цього твору. На перешкоді повної досконалости перекладу стояли діялектизми та різниці у побудові німецької й української мов. Переклав Франко теж 3-ій акт другої частини „Фавста". В перекладах „Фавста" Франко відчув його символіку й зберіг вірно оригінал щодо форми. Всякі труднощі перекладач поконав успішно тільки з дрібними відхиленнями. Переклав Франко теж „Германа й Доротею" з уваги на національно-патріотичний характер цього твору Ґете.

Твір Ґете „Райнеке Фукс" дав Франкові ідею написати оригінальний твір, базований на українських мотивах. Примітка буцімто „Лис Микита" перекладений з німецької мови мала захоронити твір перед цензурою.

Крім перекладницької праці твори Ґете мали вплив на оригінальну творчість Франка. Його „Зів'яле листя" постало під впливом „Страждань молодого Вертера". Обидвох поетів єднав оптимістичний світогляд, доглибний гуманізм та філософський підхід до дійсности. Поетична творчість має випливати з багатющих джерел життєвих елементів, проблем, дерзань, прямувань. Крім того Франко вважав, що кожний поет повинен цікавитися творами інших поетів.

Франкове „Зів'яле листя" В. Жила вважає українським різновидом „Страждань молодого Вертера", в якому представлений внутрішній світ закоханої людини. Оба поети приховано зобразили власні душевні переживання. Гама почувань героїв дуже багата, змінлива, відбиває теж картину сучасного життя.

Продовження буде.

ПОДІЯ, ЩО СТАЛА ІСТОРИЧНОЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Приїзд до З'єднаних Стейтів Америки першого, народом вибраного, Президента незалежної української держави Леоніда Кравчука став видатною історичною подією в житті не лише нашої діяспори, але й всієї України. Приїзд цей підняв завісу між двома країнами, відчинив двері у західній світ молодій нашій державі, яка робить перші кроки „у народів вольних колі".

Справжнім літописцем усіх важливих подій, які відбуваються в нашій діяспорі, є Ярослав Кулинич. Скупою, але виразною мовою фотографій він прагне зафіксувати їх, зберегти для майбутніх поколінь, для нашої історії.

Подаємо кілька фотографій Ярослава Кулинича, *зроблених в неділю, 10-го травня цього року, під час перебування у Філядельфії Президента України Леоніда Кравчука та осіб, що супроводжували його у поїздці по З'єднаних Стейтах Америки.*

Ікона Пресвятої Богородиці — на пам'ятку від Сестер Василіянок про відвідання Менор коледжу.

В Українському Освітньо-Культурному Центрі високих гостей вітали квітами і хлібом-сіллю.

Під час бенкету Президент Леонід Кравчук зустрівся з Патріярхом УАПЦ Мстиславом. Зав'язалася щира, невимушена розмова.

Леонід Кравчук, його дружина Антоніна та особи, що супроводжували Президента, під час відвідання української католицької катедри Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії.

Леонід Кравчук з Владиками Української Католицької Церкви Робертом Москалем (зліва) та Василем Лостеном.

В університеті Ля Салл Леонід Кравчук отримав почесний докторат. Зліва — проф. Мирослав Лабунька.

Після пресової конференції в Ля Салл університеті (зліва): амбасадор України у Вашінґтоні Олег Білорус, Президент Леонід Кравчук та міністер закордонних справ України Анатолій Зленко.

Участь „зелених" з України на екологічних конференціях в Ню Йорку

Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АГРУ) і Екологічна Асоціяція України „Зелений Світ" влаштували в Ню Йорку спільними силами дві пресові конференції в ООН, щоб передати в світ вістку про Чорнобиль. Обидві організації є офіційно акредитовані при Об'єднаних Націях — вони мають статус неурядових організацій (Non governmental organizations). Божена Ольшанівська і Володимир Боднар репрезентували АГРУ, а д-р Анатолій Панов і д-р Павло Жовніренко — „Зелений Світ".

Упродовж березня 1992 року Організація Об'єднаних Націй присвятила багато труду для підготови конґресу „Вершинна Конференція Землі — 92", або „Конференція про Екологію і Розиток", яка відбудеться в Ріо де Жанейро (Бразилія) в червні 1992 року. В нюйоркській підготовчій конференції брали участь офіційні урядові делеґації до ООН; крім того, там відбувалися паралельно мітінґи і програми неурядових організацій. Завданням тих паралельних мітинґів було впливати на уряди і координувати зусилля в ділянці оборони людських прав, екології, збереження довкілля, прав жінок, дітей і т.п.

У вівторок, 24-го березня 1992 року о год. 1:00 по полудні відбулася пресова конференція, спонсорована організацією Айленд Прес, а влаштована АГРУ і „Зеленим Світом" в Чирч Сентер, 777 Юнайтед Нейшенс Пляза, Н. Й. Присутніми на конференції були п'ять телевізійних станцій: Сі Бі еС Ченел 2, еН Бі Сі — Ченел 4, ДаблЮ Ті еН (Ворлд Телевіжин Нетворк), і ін. В додатку до телевізії, було там понад 60 репортерів і представників екологічних організацій. Ченел 2 Нюс в Ню Йорку показав короткі епізоди з цієї конференції о год. 5:10 по полудні.

Зацікавлення Чорнобилем збільшилося через нуклеарну аварію, яка сталася на атомовій електростанції в Сосновім Борі поблизу Санкт Петербурґу вранці того самого дня. Пресову конференцію відкрила Божена Ольшанівська, президент організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні; вона також була перекладачем на конференції. Д-р Анатолій Панов, перший промовець, заявив: „Наша неурядова публічна організація була одним з перших демократичних рухів в Україні. Причиною того було, що на Україну впав тягар екологічних катастроф, а до того найбільша технологічна катастрофа в історії людства — Чорнобильська. Минулого місяця минуло рівно 6 років від Чорнобиля, наслідком якого є дефіцитовий приріст населення в Україні. В 1991 році Україна мала на 30,000 більше смертей, як народжень. 8.000 молодих людей, котрі працювали при очищенню Чорнобиля, померли від різних хвороб, спричинених радіяцією".

Д-р Павло Жовніренко, наступний промовець, сказав: „Радіольокаційні станції, обслуговувані армією, потребують багато електроенерґії і є звичайно збудовані близько ядерних реакторів. Ті станції також виділяють радіяцію і забруднюють довкілля. Підкомісія „Зеленого Світу", котра створена щоб досліджувати (упродовж шість місяців) вплив військових інсталяцій на довкілля, зібрала багато даних про ті екологічні порушення".

Третій промовець, д-р Анатолій Кашпіровський, порівняв АІДС з Чорнобильським радіяційним синдромом. Вони обидва є найгіршими хворобами світу. Він порівняв брак затурбовання американців Чорнобилем з браком розуміння і турботи росіян і українців щодо АІДС. Він висловив готовість допомогти жертвам обох катастроф, збираючи гроші під патронатом фундації, названої його іменем. Після офіційних презентацій учасники конференції ставили багато питань і вели інтерв'ю з трьома доповідачами.

Наступна пресова конференція „Зеленого Світу" і АГРУ відбулася у вівторок, 31-го березня 1992 року, о год. 2:00 по полудні в АНКА Клюбі, кімната 336, ООН Секретаріят, Н.Й. в присутності понад 30 репортерів; пресову конференцію спонсорували Айленд Прес і Пресовий Клюб при ООН — АНКА. Темою другої пресової конференції була: „Совєтська Армія Порушує Екологію України". Д-ри Панов і Жовніренко звітували на тій конференції про роботу „Антимілітаристичної Комісії „Зеленого Світу". Згадана комісія слідкує і збирає дані про екологічні порушення і злочини, яких допускалася совєтська армія на Україні. Ті порушення є величезні.

Зелені звітували про озера в Україні, які є забруднені бензиною до тієї міри, що коли кинути сірник до озера, воно загорить. Криниці в околицях військових таборів і інсталяцій є так сильно затруєні хемікаліями, що води з них не можна пити. Заповідники, на яких випробовувано вибухи бомб, є засипані відламками і залишками воєнних машин. Зелені також описали випробування бомб в шахтах Донбасу. Ситуація погіршена тим, що урядові аґенції і міністерства затаюють дійсну екологічну ситуацію в Україні.

Зліва: д-р Павло Жовніренко

Треба тут згадати про ще одну імпрезу, котра відбулася в п'ятницю, 3-го квітня 1992 року, яка була спонсорована фірмою Ворлд Інформейшин Тренсфер ВІТ. Гасло, під яким проводилася ця конференція, було: „Здоров'я і забруднення довкілля", Хоч проблеми, дискутовані на тім семінарі неурядових організацій, були універсальні і не стосувалися безпосередньо України, її відкрив новоіменований амбасадор України при ООН Віктор Батюк, а головним промовцем на полуденку був д-р Юрій Щербак, міністер екології України. Д-р Християна Дурбак, виконавчий директор ВІТ, була організатором і координатором тої програми.

На жаль, ці три імпрези, які зосереджувалися на проблемах в Україні і відбулися на міжнароднім форумі ООН, не знайшли свого віддзеркалення в українській пресі, ані серед українських активістів. А ми стало нарікаємо на американську пресу, що вона іґнорує українські справи. Брак реакції з нашої сторони про важливі для нас події — навіть уже коли Україна стала незалежною — свідчить про нашу апатію, ізоляцію і нашу нездатність донести українські проблеми до американської суспільности, уряду і преси. Це також свідчить про те, що ми є нездібні або неохочі до участи в програмах, котрі організовані не нами, але нашими американськими сусідами.

Ці прикмети наших громад в діяспорі були головним поштовхом заснування організації АГРУ, головною метою діяльности якої є інформувати американський уряд на всіх рівнях, а також американський нарід про українські справи. Два роки тому АГРУ почала співпрацю з організацією „Зелений Світ" в Україні щоб разом рятувати природу і довкілля України. АГРУ вважає, що основним правом всіх громадян є жити в чистім довкіллю, і вірить, що спільними силами і тісною співпрацею можна зреалізувати міжнародні проєкти в ділянці екології.

Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні спонсорувала участь двох членів „Зеленого Світу", які прибули на конференцію в Ню Йорку, і які в червні 1992 року візьмуть участь в міжнародній „Вершинній Конференції Землі — '92" в Бразилії. Це є дуже важливі імпрези, бо їх метою є рятунок природи у світі і в Україні. А це — наш пріоритет.

„Вершинна Конференція Землі — '92" є завершенням кількох підготовчих конференцій, котрі відбулися останньо в різних країнах світу. Сподіваємося, що суспільність світу об'єднається у своїх зусиллях на конґресі в Бразилії для врятування нашої плянети. І хоч кидається багато оптимістичних лозунґів, звіти про екологічну дійсність і надужиття та недбальство світових урядів є занепокоюючі. Організація „Приятелі Землі", яка є міжнародною надбудовою, (і яка, між іншим, також частинно спонсорує участь українських Зелених), критикувала американський звіт за брак в ньому екологічних осягів. „Приятелі Землі" назвали цей звіт затаюванням дійсного екологічного стану в Америці і гостро картали американську адміністрацію за бездіяльність в ділянці порятунку природи ще від 1972 Конґресу Природи в Стокгольмі. Американський сенатор Альберт Ґор, відомий екологічний активіст, також гостро критикував Білий Дім і уряд Америки за їх екологічну настанову і практику.

У зв'язку зі світовими програмами рятунку природи, АГРУ вишле мемурандуми і звіти „Зеленого Світу" про екологічну ситуацію в Україні до всіх 175 членів ООН, які будуть брати участь у Вершинній Конференції Землі — '92 в Бразилії з вимогою допомогти Україні справитися з наслідками Чорнобиля — ліквідацією саркофаґу і могильників радіоактивних речовин, які продовжують затроювати землю України. Крім того, АГРУ буде просити всіх членів американського Конґресу вплинути на Президента Джорджа Буша, на Державний Департамент і Аґенцію Охорони Довкілля виділити належні фонди на ту ціль.

Володимир Боднар

МИНУВ ТИЖДЕНЬ після президентських виборів на Філіппінах, однак досі нікому не відомі їхні висліди. На неділю, 17-го травня, було перевірено тільки четверту частину всіх бюлетенів. Імельда Маркос, вдова колишнього президента, заявила, що занадто повільний підрахунок голосів може стати „бомбою з годинниковим механізмом", оскільки невідомість загострює ворожнечу між прихильниками сімох претендентів.

В ПОНЕДІЛОК, 18-ГО ТРАВНЯ, ворогуючі сторони в Сараєво погодилися розпочати мирні переговори, в яких візьме участь російський міністер закордонних справ Андрєй Козирєв. Незважаючи на те, що Росія голосувала проти антисербських санкцій, запропонованих Конференцією в питаннях безпеки і співробітництва в Европі, вони були введені. І не безпідставно. Тиша в Сараєво є оманливою. Серби кидають всі сили, щоб захопити боснійські міста Тузли, Бігач, Горозде, хоч в останньому, наприклад, проживають виключно мусулмани. Сербські бойовики чинять перешкоди доставі харчів і медикаментів у Сараєво, хоч знають, що в місті є 100,000 дітей.

Писанка дітям Чорнобиля

Ось промайнула шоста річниця чорнобильської аварії. Вже другий рік підряд українські діти Оттави вшанували пам'ять тих, що загинули в боротьбі проти радіації, і згадали тих українців, а особливо дітей, які досі терплять жахливі наслідки.

У понеділок, 27-го квітня, всі українські школи і Пластова Станиця Оттави разом з громадою спільно відбули „Писанку Дітям Чорнобиля" в залі православного собору Успіння Пресвятої Богородиці. Це був обливаний понеділок і день після річниці. Цікава програма оберталася довкола українських великодніх звичаїв і гагілок, щоб в першу чергу закорінити в молодих умах цінності нашої культури.

Всі школи і пластова молодь по черзі виступали у народних строях із старанно приготованими розповідями чи гумористичними інсценізаціями про Великдень, або виводили хороводи у супроводі співу і музики. Всі мали якийсь вклад у програму: і найменші діточки, і дівчата з хлопцями, і також учительки, учителі і пластові виховники. В Оттаві ще не було такої події за пам'яті автора. То ж всі мали велике задоволення, що причинилися до чогось надзвичайного.

Один український звичай - це дарувати писанки рідним, або добрим приятелям, щоб привітати їх із християнським празником і також з відродженням землі після тяжкої і лютої зими.

Під час програми д-р Юлія Войчишин, голова оттавського Відділу Приятелів Руху, докладно пригадала присутнім чорнобильську катастрофу, її наслідки і потребу постійної помочі від українців на Заході. По усіх столах на залі були збіркові коробочки, обліплені малюнками писанок, які намалювали діти Оттави. Нав'язуючи до звичаю, д-р Войчишин заохочувала присутніх подарувати символічну писанку потерпілим в Україні і скласти якусь пожертву на поміч.

І цього року теж оттавська громада, діти і старші, відгукнулася дуже щедро. Зібрано кілька тисяч долярів під час тритижневої кампанії. Оттавський відділ Приятелів Руху займеться в імені оттавської громади купівлею й пересилкою конечних медичних припасів дитячій лікарні в Житомирі. Також обов'язково перешле чорнобильським дітям в лікарні карточки-привіти з чудовими писанками, які розмалювали наші оттавські діти...

Як всім відомо, Житомирська область найбільше потерпіла від аварії. В системі Руху Оттава є містом побратимом Житомира. Оттавський відділ з підтримкою громади вже більше ніж два роки веде програму гуманітарної допомоги. Такі події, як „Писанка Дітям Чорнобиля", лише зміцнюють духові зв'язки з Україною і підкреслюють нашу непохитну солідарність.

Олег Кандиба

Для братів в Україні

Закарпатські українці, що живуть у З'єднаних Стейтах, мають велику радість з політичних змін в українських землях і з почуттям синівського обов'язку прилучаються до важливих громадських акцій в рідному краї. Оскільки потреби там великі-превеликі і, властиво, нема ділянки, котра могла б обійтися без допомоги, то й грошові збірки, як то кажуть, одна другу наздоганяє. Нерідко вони відбуваються по дві-три враз. Тому й оцінювати їх варто передусім не з точки зору надбаної суми грошей, а з погляду зичливости і жертовности американців українського походження, зокрема наших земляків-закарпатців.

Наприклад, через Карпатський Союз ми зібрали 1,000 дол. для закарпатської епархії Української Католицької Церкви — це ніби небагато, однак сума дозволила купити доконечну в сьогоднішній діяльності епархії ксерокопіювальну машину. На цю нашу скромну допомогу відгукнувся єпископ Іван Марґітич, і його лист, сповнений теплоти і вдячности, вартий того, щоб його процитувати:

„Зі сльозами радости відчуваємо блаженство, що здійснилися наші юнацькі мрії, коли ми молилися Богу і співали Пластовий Гимн та снили про українські козацькі степи. А тепер сон стався радісною дійсністю без однієї краплі крови, бо Бог призрів на довговікові мільйонові жертви і тепер чекає від нас сумлінної та плідної праці, щоб наш народ був не менш культурним і цивілізованим, як найсильніші народи світу. Вартість спільної нашої праці буде вартістю нашого народу і нашої держави, яка, згідно з прогнозами авторитетних економістів, невдовзі стане однією з найбагатших країн.

Радий сповістити вас, дорогі брати і сестри, всі наші американські друзі і доброзичливці, зокрема д-ра Вікентія Шандора, голову Карпатського Союзу Михайла Шпонтака, Секретаря Наталку Канюґу, що дар вашої любови (1,000 ам. дол.) прийняв з глибокою вдячністю і, будучи в Німеччині, закупив ксерокс. То великий дар для нашої спільної комори. Завжди ваш Іван Марґітич".

Як відомо, тепер українське громадянство Закарпаття з ентузіязмом збирає гроші у фонд спорудження в Ужгороді пам'ятника Тарасові Шевченкові. І знову не стоять осторонь цієї патріотичної акції закарпатські українці в ЗСА і Канаді, переводячи через Карпатський Союз відповідну збірку. На 10-го травня вона становила 3,265 дол. З особливою приємністю належить відзначити, що на пам'ятник Шевченкові в Ужгороді жертвують люди незалежно ні від місця народження, ні від релігійної приналежности — „західняки" і „східняки", католики і православні, старші і молодші. Ніби льокальна акція, а свідчить про багато що.

Отже, кредитівка „Самопоміч" в Ню Йорку зложила 250 дол., д-р М. Кушніренко — 150 дол., М. Половка — 118 дол., Невідома Особа — 111 дол.

По 100 дол. зложили: д-р В. Бойсак, В. Ващишин, В. Качуровський, проф. Т. Лукач, Ю. Лютий-Лютенко, проф. І. Мордованець, С. Новаківський, В. Новотна, д-р Я. Очеретко, І. Пуйо, Й. Сарвадій, В. Фіріщак, І. Черешня, В. і О. Шандор, М. і І. Шпетко, М. і В. Шпонтак, Карпатський Союз, Відділ Чикаґо, Організації УФВ, Асторія.

М. Бажанський, Д. Бицик, М. Калинич, М. Королишин, С. Мацола, П. Паньків, С. Поляк, Й. Тереля, проф. М. Теслевич, кредитівка „Самопоміч" в Нюарку, Н. Дж., — по 50 дол.

С. Березовський — 40 дол. Проф. М. Ничай, В. Лекил — по 30 дол; О. Бачинська, М. Дзвінка, М. Василик, С. Ґоляш, Н. Канюга, О. Лащенко, М. Миговович, А. Стахів, — по 25 дол.; Н. Байда, О. Вишневецька, проф. Р. Воронка, В. Гошовський, мґр. В. Залуський, В. Коруд, А. Лiневич, А. Любинська, Й. Палюк, д-р А. Пекар, А. Сороханюк — по 20 дол.; В. Комаринська, В. Р. Раковський — по 10 дол.; Ольга О. Масюкевич — 15 дол; А. Данилюк — 5 дол.

Збірка на фонд спорудження пам'ятника Шевченкові в Ужгороді триває.

Михайло Шпонтак
голова Карпатського Союзу

Чи Ви вже зложили свій даток на потреби СКВУ?

Перед конференцією „Земля на вершинах"

Українська група в авдиторії ЕКОСОК, ООН, з нагоди конференції „Здоров'я і довкілля" (зліва): Марія і д-р Юрій Щербак з України, Еля Процюк, (СФУЖО), д-р Христина Дурбак, амбасадор Віктор Батюк, Ірина Куровицька, д-р Марта Степаняк-Кокольська.

(фото: Дора Рак).

(Дора Рак) Попереджуючи світову конференцію Організації Об'єднаних Націй „Земля на вершинах" (Earth Summit), що буде в червні 1992 року в Бразилії, відбулась вужча наукова конференція під назвою „Здоров'я і довкілля, ґльобальні партнери для ґльобальних розв'язок", тематично пов'язана із проблемою довкілля та поступу. Під розглядом було основне питання: який вплив на здоров'я людини має занечищене чи затроєне довкілля.

Цілоденна конференція відбулася 3-го квітня 1992 року в приміщеннях ООН в Ню Йорку, заходом недержавної організації „Світова передача інформацій" в порозумінні з урядом України і за підтримкою амбасадора Віктора Батюка, представника України в ООН. Організатор конференції — д-р Христина Дурбак, засновник і голова, мала також активну допомогу зі сторони Департаменту публічної інформації в ООН та Фарука Мавляві, шефа бюра недержавних організацій в ООН.

Директором програми конференції був амбасадор Александер Берґ Олів'є, спеціяльний дорадник для комісії довкілля і поступу ООН, а предсідником був д-р Бернард Д. Ґолдстін, директор наукового інституту для справ довкілля і здоров'я при Ратґерському університеті в Ню Джерзі. Технічну підготову і обслугу (друковані матеріяли, програми, полуденок і вечірню гостину) наладнала окрема організація.

Конференцію відкрили привітальним словом амбасадор Олів'є, д-р Х. Дурбак, амбасадор В. Батюк і д-р Б. Д. Ґолдстін. В програмі брали участь шість спеціялістів-лікарів, а головну доповідь на тему „Відношення поміж деґрадацією довкілля і екологічним здоров'ям" мав д-р Ю. Щербак, гість з України, міністер навколишнього природного середовища. Оголошений другий доповідач з України — д-р Валерій Олійник не приїхав, а його доповідь зреферував д-р Марвин Ґолдман з департаменту радіологічних наук Каліфорнійського університету.

В дискусії брали участь запрошені кваліфіковані панелісти, разом одинадцять, у двох серіях, окремо на ранній і пополудневій сесіях, які коментували окремі доповіді. Були також запити із залі. Між панелістами були українські спеціялісти-науковці: д-р Христина Падох, екологіст, старший науковець (Н. Й. Ботанічний Город) і д-р Роман З. Пиріг, геолог-хемік, директор фірми ҐЕОХЕМ, Інд. з Лейквуд, Коло. Окреме слово про ролю і завдання НДЖО в системі ООН та про успіхи в ділянці проблем довкілля організації WIT і її голови д-ра Х. Дурбак мав Фарук Мавляві.

Серйозна конференція вимагала пильної уваги і хоч деякої підготовки з ділянки здоров'я і екології, як на це вказують теми доповідей: 1) Довкілля як причина людської недуги — д-р Б. Д. Ґольдстін (ЗСА); 2) Довкілля причиною збільшення недуг віддихових — д-р Д. Б. Бейтс (Канада); 3) Рак щитової залози в українських дітей після Чорнобильського випадку — д-р Б. Олійник; 4) Екологічне здоров'я у народів в стадії розвою (не-індустріяльних) в середній і південній Америці — д-р Я. Фінкельман (Мехіко); Рак і людське довкілля — д-р Г. Вайніо (Франція); 6) Здоров'я дітей і довкілля — д-р Ф. Дж. Ляндріґен (Ню Йорк).

Професійно опрацьовані доповіді, ілюстровані прозірками, ґрафічними рисунками і статистичними цифрами, вичерпно і переконливо вказали на зв'язок поміж деґрадацією довкілля внаслідок занечищення — і загрозою для здоров'я людства. Ціллю конференції, яку всі оцінили як надзвичайно успішну і прилюдно ґратулювали організаторам, було зібрати висновки доповідей і передати як рекомендації до УНСЕД на вершинну конференцію „Земля" в Бразилії, щоб там приділили належну увагу саме проблемі здоров'я, загроженого довкілля, при складанні „чартеру землі" та „Аґенди 21" (пляну акцій до двадцять першого століття). Занечищення атмосфери, води і землі внаслідок непродуманого поспішного технологічного поступу, що спричинюють прогалини в озоновій верстві та підвищення температури на земній кулі, а з другої сторони — надмір приросту населення в окремих примітивних ще країнах причиняється до нищення лісів, яке веде до ерозії поверхні або поширення пустелі — все те є негативним для здоров'я людей, в першій мірі менш відпорних дітей та тваринного і рослинного життя на землі.

Отож знайти балянс поміж довкіллям і поступом із спеціяльною увагою для здоров'я людства буде ціллю недалекої світової конференції. Клич „рятуймо землю" йде по цілому світі і буде вказівкою для плянування на майбутнє, у 21-е століття, — щоб передати наступним поколінням здорову землю, „якою заряджуємо лиш тимчасово в довірености".

Належну увагу приділено нуклеарній катастрофі в Чорнобилі, на яку відгукувалися доповідачі і дискутанти, і наслідки якої докладно представив д-р Олійник у переданій доповіді. Центральною точкою програми була доповідь гостя з України, на яку учасники конференції чекали з цікавістю, очікуючи найновіших компетентних інформацій про невигасаючі наслідки Чорнобильської трагедії у шосту річницю катастрофи. Бо ж найбільша досі світова нуклеарна катастрофа, що скоїлась в Україні 26-го квітня 1986 року, та пошкодила сусідню Білорусь і частинно Росію, саме доказує макабричне пов'язання занечищеного довкілля з усіма його жахливими наслідками для здоров'я населення, що й було темою конференції.

Своє слово почав доповідач філософічно-містичними міркуваннями, щоб на тлі ідеального біблійного початку світа, — коли народжувалось життя на земній плянеті — виявити шкідливі наслідки нерозважного переступлення законів природи і порушення універсальної гармонії всесвіту людиною.

Поступаюча деґрадація довкілля наслідком надмірного розвою технології в індустріяльних країнах допроваджує землю до загрозливого стану, а може й до апокаліптичної катастрофи. А в країнах так званого третього світу, неіндустріяльних, приріст населення без самозберігаючого поступу для його існування, провадить до знищення засобів природних. Тут прикладом може послужити катастрофальне знищення Аральського моря, затроєного хемікаліями і відводненому для іриґації плянтацій бавовни. Тож, каже доповідач, здоров'я людини є в небезпеці, бо дивимось на сяюче сонце, — а воно стає небезпечним від озонової прогалини, п'ємо воду, що затроєна токсинами і вірусами, а повітря насичене хемічними випарами. Транскордонні переноси токсичних і радіоактивних речовин, кислотні дощі, забруджений океан, винищення тропічних лісів — всі ці чинники порушують рівновагу природи, доводять до її деґрадації і загрожують здоров'ю мільйонів людей.

Ці серйозні екологічні проблеми, пов'язані з довкіллям, виникають не лише у розвинених країнах, але й у країнах, що розвиваються. Тепер це вже мова не про „екологічне здоров'я, а про „екологічну патологію". Тому питання „екологія і здоров'я" слід розглядати із аспектів ґльобальности проблем навколишнього середовища і здоров'я, ролі ґльобальних і екологічних катастроф, стійкого погіршення екологічної ситуації в кризових реґіонах, а також специфічних реґіональних і льокальних проблем навколишнього середовища і здоров'я.

Оці чотири групи проблем ілюстрував доповідач прикладами, а ширше зупинився над становищем в Україні, починаючи від Чорнобильської, найбільш техногенної катастрофи в світі ґльобального типу. Промовець користувався статистичними даними відносно забруднення території України, людських жертв у зоні забруднення — „ліквідаторів", які отримали аварійну дозу радіяції, та проблем переселених людей. Із 600.000 „ліквідаторів" аварії 365.000 проживають в Україні; за неофіційними даними неурядових організацій померло понад сім тисяч ліквідаторів, а 50 тисяч чоловік — хворі та інваліди. Медичні проблеми Чорнобиля, також детально описані промовцем, остерігають світ, показуючи складність довготривалих й далекосяжних наслідків різних видів радіяційного затроєння.

На думку д-ра Щербака, Україна є типовим прикладом зони повільного хронічного екологічного лиха, що збільшує загальну захворюваність населення та започаткувало затримку приросту населення і процесу депопуляції. Із деяких екологічно критичних пунктів промовець назвав місто Чернівці, де в 1988 році виникло нове невідоме захворювання дітей, а також індустріяльний Дніпропетровсько-Донецький регіон, де стан навколишнього середовища і здоров'я внаслідок деґрадації природи є катастрофальний, та ще Маріуполь, де металюрґічні комбінати і підприємства важкої промисловости забруднюють повітря шкідливими хемічними речовинами із страшними наслідками для здоров'я населення. У своїй доповіді д-р Щербак кілака разів звертав увагу на те, що діти найбільш вразливі на всі забруднення води, повітря, землі.

З великою увагою сприймали слухачі цю глибоко вражаючу доповідь, гарно подану в українській мові із якісним перекладом на англійську. Д-р Юрій Щербак, людина середнього віку, поставний, приїхав з дружиною Марією до ЗСА і тут мав нагоду побачити також нищення природи, коли після відвідин могутнього прекрасного водопаду Ніяґара оглянув знищення у сусіднім Лове канал.

Д-р Щербак закінчив свою доповідь істинною правдою, що поза сухими цифрами і подіями стоять живі люди зі своїми надіями і тривогами, зі своїми трагедіями. Для людей цього часного світу треба стримати процес деградації Природи, щоб „зростало дерево життя на землі".

Саме на близькій вже міжнародній конференції ООН під назвою „Земля на вершинах", де від 1-го до 12-го червня 1992 року, зберуться представники всіх держав, міжнародних агенцій та преси, а також на окремім Форумі — сотні недержавних організацій (НДЖО), заходом УНСЕД, — буде ухвалений Чартер Землі та Аґенда-21, щоб спільними зусиллями рятувати землю, зберігаючи її від повної деградації, та відродити здорове гармонійне довкілля. Там також рекомендації із конференції „Здоров'я і довкілля" повинні вплинути на текст Агенди-21.

На конференції в Бразилії плянує бути українська делегація під проводом Президента Леоніда Кравчука, щоб з'ясувати становище української держави. І там, як каже д-р Ю. Щербак, треба, „щоб прозвучав наш голос — голос незалежної України", як осторога для цілого світа після екологічної катастрофи і її наслідків для здоров'я людей, — і — „Нехай Бог почує цей голос і допоможе нам". Добре було б, щоб бразилійські українці приготували привіт українській державній делегації, і тим учасникам із „Зеленого Світу" й інших організацій, що зійдуться на Форумі НДЖО.

На нюйоркській конференції було майже 250 учасників, а за її скликання у відповідний час і з високонауковою програмою належить признання організаторам з вирізненням імени д-ра Христини Дурбак, голови організацій WIT.

Архіви ЦПУЕН — в Україну

Центральне Представництво Української Еміґрації в Німеччині відіграло значну ролю в організації повоєнного громадського і культурного життя краян, що вимушено покинули батьківщину. Адміністрація працювала у кількох пріоритетних напрямах: правна охорона інтересів українських емігрантів, культура і освіта, суспільна опіка, справи переселення, організація праці і господарства, вишкіл молоді, інформація, жіноцтво та фінанси. У час створення ЦПУЕН в Німеччині проживало понад 177,000 українців. Сьогодні їх значно менше, але діяльність представництва не втратила актуальности. Навколо ЦПУЕН об'єднуються українці всієї Німеччини, що робить їх життя на чужині змістовним і цілеспрямованим. Історія керівної інституції української діяспори ретельно зафіксована в протоколах, заявах, розпорядженнях, відозвах, інших важливих документах. Довідавшись про створення бібліотеки та архіву української діяспори у Львівському Університеті ім. Івана Франка, Головна Управа ЦПУЕН вирішила передати десятки томів цінних документів в Україну, до найстарішої вищої школи.

В офіційній розмові голови управи ЦПУЕН Степана Костюка і представників Львівського Університету доцентів Михайла Гнатюка та Михайла Присяжного було запевнено, що архів належним чином зберігатимеся і впорядковуватиметься. Узгоджено шляхи реалізації домовлености. Як перший крок, групі випускників історичного факультету Львівського Університету буде запропоновано написати комплексну дипломну робору з історії ЦПУЕН, яка матиме понад 500 сторінок друкованого тексту.

Бібліотека та архів української діяспори у Львівському Університеті створюється з ініціятиви Українського Вільного Університету в Мюнхені та Фундації УВУ в ЗСА, яку очолює професор Петро Гой.

М. П.

Ака Перейма і Таня Осадца в Дітройт

Картина Аки Перейми „Калина".

Виставка Аки Перейми і Тані Осадци, двох сестер, в галерії ЕКО в Дітройті є під мистецьким і психологічним аспектом цікавою і унікальною. Таня Осадца пристрасно залюблена в українську писанку, має їх виготовлених до 1,500. Поділяючи їх за місцем походження, вона впроваджує ясну клясифікацію, яка дозволяє глядачеві відразу мати ясну картину, якої школи орнаменти появляються на писанках тієї чи іншої частини України. Цей ясний перегляд місця їх походження дозволяє рівночасно також ствердити певну їх схожість із другим популярним мистецтвом — вишивкою. Бо коли на вишивці знаходимо вільно накинені квіти чи листя, подібний орнамент трапляється й на писанці. Коли на писанці багатий кольорово та щільно набитий взір, такий самий взір знаходимо на вишивці. Це велике і розкішне багатство ілюстрованих мотивів писанок є, з одного боку виявом уяви нашого народу, з другог — його прагнення краси.

Чим ця виставка психологічно цікава і унікальна? Передусім ідейним спорідненням мистецтва Тані Осадци та Аки Перейми. Хоча вона нам відома як всестороння мисткиня, в першій мірі як скульптор різних абстрактнихч фіґур, виконаних з різних залишків відкиненого заліза, а відтак як килимкарка, малярка, творець кераміки, цим разом виявились як також ориґінальна гончарка. Всім своїм картинам вона надала форму еліпси, тобто яйця. Це споріднення форм вияву творів обох сестер підказує думку дослідження генези цього явища.

Виявляється, що це наслідки родинної хати, де писанкарство було наказом дня і де любов'ю до народного мистецтва було насичене ціле життя. І так Ака Перейма, яка також пише поезії рефлеєктивних настроїв, мотиви своїх еліптичних картин наповняє змістом, який спонукує до застанови і задуми. Для неї яйце — це нерозгадана містерія, яка криє в собі зародок життя в його найрізноманітніших формах.

Вже перша картина, яка вітає відвідувача, — це кілька рядів форм яйця, які скупістю красок та мовби частинним зануренням в підґрунтя наводять на думку про момент народження якоїсь нової форми життя. А вже дальші картини, всі, розуміється, у формі еліпси, виповнені різнорідними формами реального життя та абстрактних мотивів, на доказ їх спільного походження, причому реальні мотиви, такі, як люди, птахи, є стилізовані. Абстрактні, своїми виразними, часто гострими лініями, нагадують стиль кубізму. Картина калини, і викликає думку про єдність і зв'язок усього живого. Як сильно просякнула поява яйця всі картини Аки Перейми, виказує картина „Дівчино моя, напій ми коня", де дівчина, біжучи назустріч, держить на руці яйце.

Виставка тішить очі і душу сильним виявом рідної духовності.

Володимир Баран

Табір для хворих дітей в Карпатах

Система опіки здоров'я в Україні занедбана і, на жаль, до сьогодні позбавлена відповідних, часто основних засобів лікування. По чорнобильській трагедії в 1986 році ця незавидна ситуація ще більше погіршилася. Канадський Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля подбав про влаштування літнього табору для дітей, які перейшли важкі хвороби. Запланована медична опіка приспішить хворим дітям їхній поворот до повного здоров'я і нормального способу життя. Лікарі української діяспори вирішили прийти з конечною і вчасною медично-гуманітарною допомогою. Завдяки їхній довголітній праці дійшло до створення першого регабілітаційного дитячого табору в Карпатах. Щоб повернути до повного здоров'я, хворим дітям потрібно відповідного харчування, чистого повітря, відпочинку, поступового повороту до занять, які включатимуть руханку, спортові гри, прогулянки в гори, спів, шкільні заняття, природознавство і т.п. Успішне переведення цього першого регабілітаційного табору, сподіваємося, стане преграрним прикладом для інших зацікавлених українських і неукраїнських організацій. Цей дійсний приклад ефективної співпраці медичних кругів Канади і України пасивно сприятиме створенню багато кращої системи опіки здоров'я на рідних землях.

Під омофором „Фундації Чорнобиля" виникають з'єднані численні українські організації, які різними способами допомагають в переведенні цього дитячого табору. Для інформації наших зацікавлених читачів подаємо декілька доказів плідної співпраці, (їх є багато більше). Українське Національне Об'єднання Канади, в ювілейному році свого 60-ліття, плянувало перевести в цьому самому літньому часі відпочинковий табір для приблизно 100 дітей з України, в приміщеннях оселі „Сокіл" в провінції Онтаріо. Однак щоб підтримати переведення регабілітаційного табору і сприяти здійсненню плянів Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, рішено відкласти на дальшу мету переведення відпочинкового табору, а зате дати повну підтримку до переведення регабілітаційного табору в Карпатах.

Незвичайно активно включився до праці Фонду мистецький ансамбль Спілки Української Молоді, знана молодеча оркестра „Батурин". Під проводом маестра Остапа Брездена вона розпочне своє концертове турне в Україні напринкінці червня. Члени оркестри „Батурин" плянують включитися в збирання фондів на потреби табору і ознайомлювати відвідувачів їхніх концертів зі значенням переведення цього спільного лікувального табору. Оркестра „Батурин" візьме участь у фестивалі, який відбудеться в таборових приміщеннях в місцевості Ясень на річкою Лімниця. У співпраці з місцевими мистецькими ансамблями оркестра плянує влаштувати доброчинний концерт в місті Івано-Франківське, а дохід з концерту передати на потреби дитячого табору. З великою приємністю і подякою підкреслюємо цей приклад співпраці молодих ентузіястів, членів оркестри „Батурин". Вони ж стають жертвенними і свідомими меценатами проекту Фонду і своїм прикладом заохочують інших.

Безмежна подяка і заслужене признання належиться канадсько-українському підприємству „Міст" за багатогранну підтримку в організації і переведенні табору. Працівники цієї фірми вже від довшого часу допомагають нам в наших спільних турботах про здоров'я і краще майбутнє нашої дітвори.

Якраз тепер невтомний організатор цього першого регабілітаційного табору — д-р Володимир Медвідський вже перебуває в карпатських горах і особисто помагає в устаткуванні табору і заснуванні його адміністрації. Д-р В. Медвідський привіз з собою певну кількість ліків і медичних інструментів. Незабаром прийдуть транспортом інші конечні речі — харчі, вітаміни, модерне медичне і канцелярійне устаткування, допоміжні матеріяли для ручних занять, спортовий виряд, телевізор, фільми, і т.п. Вичислені вище речі — це тільки мала частина предметів для занять дітвори у віці від 8 до 14 років. Щоб подати максимальну медичну опіку дітям і відповідно обладнати приміщення, управа табору уможливить одночасне перебудування для 30-ти дітей. В червні, липні або серпні кожна дитина зможе використати 4 тижні на лікування. Діти мусять бути фізично і емоційно здібні до вимог таборування, як теж мусять мати дозвіл своїх батьків і родинного лікаря. Співпрацівникам д-ра Володимира Медвідського і координатором праці в Івано-Франківській області є лікар Леся Попиль. Їй допомагають доктор Володимир Стасюк, голова Обласного Відділу Охорони Здоров'я, і д-р Йосиф Библюк, — голова Лікарського Товариства Прикарпаття. Вони одержали дозвіл і повну підтримку для табору від усіх офіційних чинників.

Приємно підкреслити, що всі молоді організації області з великим ентузіязмом допомагають місцевим лікарям в їхній праці. Канадськими партнерами цього спільного проєкту є члени канадського Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля. Фондові допомагають численні українські, як теж і деякі неукраїнські установи, як наприклад „Rotary Club". Для приготування і переведення табору створено підготовчий комітет, якого членами, побіч незамінного промотора і організатора д-ра Володимира Медвідського, є Мирон Юник, Ігор Матла і Володимир Горлач.

В цей самий час заслуговують на повну підтримку української громади й ті організації, які влаштовують такі потрібні відпочинкові табори для наших дітей.

В майбутніх плянах праці Фонду, по успішному закінченні цього першого регабілітаційного табору, є створити більш специфічні з медичного погляду лікувальні табори, наприклад, длядітей, хворих на онкологічні недуги, нервозні захворювання, цукрицю і т.п.

Туристів, які перебуватимуть цього літа в Івано-Франківській області, управа табору щиро запрошує на відвідини і офіційне відкриття табору, яке відбудеться 4-го липня.

В цих офіційних святкуваннях візьмуть важливу участь члени оркестри „Батурин", які увесь прихід з цієї імпрези призначили на лікувальні потреби хворих дітей. Управа Обласного Відділу Здоров'я повідомить зацікавлених про усі подробиці відвідин дитячого табору.

Богдан Голинський

У 13-ту річницю смерти св. п. Ю. Ревая

Ню Йорк. (Р. Голіят). — Тут у четвер, 29-го квітня, відбувся в бюрі д-ра Василя Вереша „Джеміні" семінар, присвячений св. п. Юліянові Ревеєві. Однохвилинною мовчанкою присутні вшанували пам'ять свого довголітнього громадського діяча.

Д-р Вереш, секретар Карпатського Дослідного Центру ім. Юліяна Ревая, у своєму вступному слові, запізнав присутніх із життєвим шляхом і суспільно-громадською діяльністю св. п. Ю. Ревая. У Карпатській Україні Ревай був учителем, інспектором шкільництва, видавцем шкільних підручників, послом до Чехо-Словацького парляменту, одним із творців українського уряду незалежної Карпатської України у 1939 році і його прем'єром.

Після окупації мадярами Карпатської України Ревай виїхав на еміграцію, спершу до Німеччини, а після закінчення Другої світової війни — до З'єднаних Стейтів Америки. Замешкавши в Ню Йорку, він довгі роки працював в Українському Конгресовому Комітеті Америки, будучи його директором, як також був директором крайового Комітету будови пам'ятника Шевченкові у Вашінгтоні й президентом Федеральної Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку. Довгі роки він був директором Українського Інституту Америки, де стрінула його загадкова смерть. Обставини смерти Ревая невідомі до сьогодні, так, як і багатьох політичних діячів нашої діяспори.

Отець Патрикій Пащак, ЧСВВ, генеральний вікарій стемфордської дієцезії УКЦеркви, ігумен і парох церкви св. Юра в Ню Йорку, у своєму слові згадав, що й тепер Карпатська Україна потребує таких досвідчених політичних діячів, яким був Юліян Ревай. Україна потребує сильних і здорових основ, а знання і досвід св. п. Ревая, саме тепер, дуже придався б Карпатській Україні. Шкода, що він не дождався цієї радісної хвилини, щоб служити своїми знаннями, рідній землі.

Д-р Іван Сєрант говорив про свою співпрацю з Реваєм, на терені української федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч", президентом, якої в той час був Ревай, і саме під його намовою Сєрант став членом кредитівки. Ревай був людиною лагідної вдачі, з ним було приємно працювати, він був джентлменом — як в поведінці, так і у співпраці.

Д-р Ярослав Падох у своєму слові згадав про великий вклад праці Ревая в розбудову крайового комітету будови пам'ятника Шевченкові у Вашінгтоні. Без посвяти і відданої праці Ревая ми не мали б такого великого успіху, не мали б масової участи нашого громадянства під час відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінгтоні. Д-р Падох високо цінить працю св. п. Ревая і його джентлменство у відношенні до кожного.

Д-р Андрій Гарастей, український видавець з осідком в Римі, особисто знав Ревая від 1935 року. Він дав коротку характеристику конструктивної праці Покійного в Карпатській Україні — на відтинках шкільництва, суспільно-громадської і політичної праці. Ревай належить до передових трудівників українського народу.

Д-р Богдан Кекіш, президент української федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч", який був наймолодшим членом Управи за урядування Ревая, згадав про своє знайомство і дружню співпрацю з ним.

Колись писалося у „Свободі", що Юліян Ревай організував на терені Ню Йорку освідомлюючі семінари для карпатських русинів, на яких доповідачами були професори американських університетів, які переконливо доводили факт єдности карпатських русинів з материком — Україною. Шкода, що д-р Павло Магочий не брав участи у тих семінарах, бо напевно сьогодні він не творив би „русинську осібну націю", невідомо за чию намовою і за чиї фонди.

Св. п. Ревай мав тісний контакт з нюйоркськими русинами, був парафіяніном греко-католицької церкви св. Марії і членом церковного хору. Він закликав своїх земляків робити це саме.

Ревай помер на 80-му році життя, на вічний спочинок прощав його парох церкви і єпископ Михайло Дудик. Він похоронений на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу. 30-го квітня 1979 року.

Учасники семінару

У ПІВДЕННІЙ КАЛІФОРНІЇ стався землетрус, епіцентр якого знаходиться вісім миль на схід від Дезерт Гот Спрінгс. Сила підземних поштовхів досягла 4.8 ступеня за скалею Ріхтера. Про землетрус повідомив представник каліфорнійського політехнічного інституту в Пасадині Роберт Фінн. Жертв і руйнувань нема. Поштовхи відчувалися на значній території. Вчені вважають, що цей підземний поштовх — наслідок землетрусу 22-го квітня, коли поштовхи досягали 6.1 ступеня за скалею Ріхтера, а причинена стейтові шкода становила 1 мільйон долярів.

СУДДЯ НАГЛЯДОВОГО СУДУ в Лос Анджелесі Стенлі Вайсберг дав розпорядження заступникові окружного прокуратора Алланові Йокелсонові порушити нову справу проти поліціянта Ловренса Павелла, якого обвинувачують в нападі на лосанджелеського шофера-негра Родні Кінга. Л. Павелл і ще троє поліціянтів були оправдані присяжними по всіх пунктах обвинувачень, зв'язаних з побиттям Кінга. Однак думка присяжних розділилася щодо обвинувачення Павелла в „нанесенні тілесних пошкоджень".

Незалежній...

(Закінчення зі стор. 2)

Комісії культури та Комісії освіти Верховної Ради України. У глибоко кризовій ситуації, в якій опинилася наша мова після віків етноциду — це реальна нагода захистити її від ерозії. З другого боку, треба домагатися створення координаційної комісії з керівництва інституту мовознавства і організацій громадськості. Там, де йдеться про національне відродження, усі, хто несе відповідальність за майбутнє нашої культури, мае' діяти узгоджено. Моя пропозиція звучить нетрадиційно. Але в тій ситуації, у якій опинилася українська мова, важко покладатися на традиційні заходи. Треба шукати нових, нетрадиційних форм взаємин між закладами, відповідальними за майбутнє національної культури.

II. Культурна громадськість України — письменники, вчителі, викладачі — має створити альтернативну правописну комісію на громадських засадах, яка розробить альтернативний правопис. Його належить розробляти, виходячи з правопису 1929 р.

Інтелігенція України — це той осередок суспільства, який очолює сьогодні українське відродження. І ця позиція в суспільстві зобов'язує. Саме тому, дехто бере участь у політичній боротьбі, дехто — у державотворчій праці, а декому слід взятися до правопису.

Бо якщо силам минулого удасться накинути незалежній Україні правопис Кагановича-Постишева, то це буде пляма і на совісті інтелігенції.

„Оздоровлення..."

(Закінчення зі стор. 2)

демптористів, спершу до новіціяту в Уневі, а згодом Отці Редемптористи отримали від Митрополита Кир Андрея Шептицького посілість в Збоїськах коло Львова, куди перейшов о. Николай Чарнецький. Свої монаші обіти він склав 16-го жовтня 1920 року.

З того часу починається місійна праця о. Николая Чарнецького, спершу в Галичині, а згодом на Волині, куди після Першої світової війни переселилось багато греко-католиків. Вони просили Митрополита Андрея Шептицького, щоб їм прислати греко-католицьких священиків. Перед розбором Польщі на цих теренах була Українська Католицька Церква, звана тоді уніятська. В Почаєві був славний василіянський манастир з друкарнею. Коли ці землі „возз'єднала" Росія, вона почала тамтешнє населення навертати на російське православіє тамошне населення. Відомі є переслідування цієї Церкви за Катерини II, Николая I і Олександра II. Про це, що там існувала Українська Католицька Церква східнього обряду ще жила традиція в народі. І тому приїзд на цей терен місіонерів, що проповідували слово Боже українською мовою людям подобався і вони горнулись до них. Поляки зі своєї сторони робили всякі перешкоди в цій місійній праці українських священиків. Відомий був так званий „сокальський кордон". Так само за німецької окупації Преосв. Чарнецький, який з 1931 року був номінований апостольським візитатором для Волині і Підляшшя, мав заборону перебувати на Волині і на цілій території своєї візитатури. Владика Николай перебував у Львові і вчив моральної Богословії в Богословській Академії.

З другим приходом большевиків до Галичини у вересні 1944 року починається переслідування Української Греко-Католицької Церкви і її остаточна ліквідація. Про заслання Владики і його страдницьке життя розповідають співв'язні — о. Леонід, д-р Княжинський і д-р Гробауер, які полишили свої спомини про ті жахливі часи. Д-р Гробауер в одному місці пише: „Владика був до всіх ввічливий і завжди нагадував мені Николая (св. Николая) з моїх дитячих літ".

Тепер, коли стільки є свідчень про різні чудесні оздоровлення за посередництвом Владики Ісповідника Николая Чарнецького, можемо подякувати Господеві, що дарував нам свого рідного Николая Чудотворця.

БАГАТОТИСЯЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ відбулася в суботу, 16-го травня, у Вашінгтоні коло Білого Дому. Її учасники виступили з закликами до Адміністрації ЗСА не допустити повторення лосанджелеської історії і для цього розширити програми федеральної фінансової і соціяльної допомоги великим містам країни. У демонстрації взяли участь видатні представники найбільших американських міст — посадник Ню Йорку Дейвид Дінкінс і його колега з Бостону Реймонд Флінн, посадник Атланти Мейнард Джексон та інші. Політики, лідери профспілок, правозахисники та інші активісти — учасники „походу на Вашінгтон" виголосили промови, в яких прозвучала критика на адресу Адміністрації ЗСА. Багато з них повторювали, що Департамент оборони діставав у 1980-их роках великі фінансові засоби на розвиток військових програм, в той час як федеральна допомога для розвитку міст і житлового будівництва зменшилася за ці роки на дві треті — до 15 блн. дол. на рік. Адміністрація Буша покищо ніяк не реагувала на демонстрацію.

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

МАРІЇ КІНДРАТ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

в середу, 3-го червня 1992 р.

в церкві Богоявлення в Рочестері, Н. Й., о год. 9-ій рано;
в Ґлен Спей, Н. Й.;
в Польщі та Україні

Про молитви за душу покійної просять:

муж — ІВАН
доні —
ЛЮБА і
ДАРІЯ з чоловіком МИХАЙЛОМ
внуки — ЛЕСЯ і МИХАСИК
сестра — ІВАННА і брат ЯРОСЛАВ
та родина в Україні, Польщі та Америці

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ мого найдорожчого і ніколи незабутнього МУЖА

бл. п. о. прот.

Євгена Нарушевича

буде відправлена

в суботу, 30-го травня 1992 р. о 9-ій рано

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

в українській православній церкві св. Покрови в Геркімер, яку відправлять священики деканату північного Ню Йорку;
в С. Бавнд Бруку — церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного;
в Індіяні, Па. — церкві св. Іоана Хрестителя.

Ласкаво прошу згадати о. прот. Євгена у своїх молитвах.

У глибокому смутку —

дружина паніматка АЛЛА НАРУШЕВИЧ

ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА Німеччини показує, що песимістичні передбачення не виправдалися. Минулого тижня інфляція і безробіття повернули до зменшення, а експортні показники різко зросли. Злет купівельної активности очікується з 1-го липня, коли завершиться термін виплати 7.6-відсоткового податку, запровадженого для всіх працюючих німців після возз'єднання Німеччини. Однак подальший економічний стан у великій мірі залежатиме від того, чи оголосять страйк сталеплавильники, про що їхня профспілка вже попереджувала уряд.

Ентузіяст...

(Закінчення зі стор. 1)

що до 1985 року положення лемків на рідних землях було дуже погане, а в Україні байдужість і щойно в 1988 році була змога створити Товариство Лемківщина у Львові, яке він очолив. Тепер це товариство має вже філії в Івано-Франківську, Бережанах, Тернополі, Долині, а головне і в Києві. Товариство розвинуло широку діяльність, а останньо створено Фундацію Дослідження Лемківщини, якої головна ціль поширення видавничої діяльности. Тут докидує голова ООЛ в ЗСА бажання основоположників, щоб ця Фундація колись стала філією такої, що вже діє в ЗСА.

Проф. І. Красовський розгорнув перед нами великі видавничі пляни Фундації, в яких крім того найважливішого видання — енциклопедії і книжки „Хто ми — Лемки" видано також книжку „Тільки з рідним народом", а в підготові є кілька альбомів про лемківське мистецтво,, альбом найбільшого різьбаря Лемківщини Михайла Орисика, як також думають випустити альбом відомого всім лемківського художника Никифора і перевидати збірник пісень з нотами Філярета Колесси.

Отже з такими широкими плянами допомога фінансова конечна, хоча проф. І. Красовський думає, що Енциклопідія Лемківщини виплатить себе, коли частина накладу буде переслана до продажі на американський континент. Як наприклад він подав, успіх будови церкви, що тепер завершується. Спонзором її став автор альбому „Церква в руїні" Олег Володимир Іванусів з Канади, який пожертвував дохід із продажі 1,500 своїх книжок. Розуміється не обійшлося було б без допомоги Світової Федерації Лемків, зокрема об'єднань ЗСА і Канади — але все ж показується, що і у нас можна доброю книжкою заробити на здвигнення тривких пам'яток.

Але все це не може бути достатнє і тому представники ООЛ, які допомагали проф. І. Красовському у виступах перед лемківською громадою свідомі того, що тільки спільними силами можна буде привернути лем кам на батьківщині те, що вони втратили після Другої Світової війни. Як ..приклад такого спільного зусилля І. Гресь подає, нам, що в Ню Джерзі переводиться фі нансова збірка на будову Культурного Центру, на який вже закуплено на Лемківщині вісім гектарів землі.

Значить лемки тепер вкінці мають нагоду спільно відбудувати те, що їм знищено чужими руками. А коли у них такі ентузіясти як були наші гості — тоді немає сумніву, що повне відродження вже розпочалося.

Р. Перо...

(Закінчення зі стор. 1)

вибори. Перо підтримують 42 відс. орегонських виборців, Буша — 31 відс., а Клінтона — 21.

У неділю, 17-го травня, газета „Даллас Монінг Нюс" надрукувала інтерв'ю з Джорджем Бушем, в якому Президент вперше згадав про Перо: „Його кандидатура притягнула до себе багатьох, сказав Буш. Але шум стихне, коли всі дізнаються, за що і проти чого він виступає".

Ернест Ангеліко, один із лідерів Республіканської партії в Тексасі, сказав в інтерв'ю газеті „Ю-Ес-Ей Тудей": „Ми не можемо недооцінювати Перо... Його популярність примушує трохи хвилюватися". Але консультант республіканців Каліфорнії Сол Руссо вважає, що причин для хвилювання нема. „Нині люди висловлюють незадоволення на деякі речі, що відбуваються в країні і їх незадоволення виливається у підтримку Перо, — зауважив Руссо. — Але коли вони підуть голосувати, то будуть судити іншими мірками".

Політичні коментатори вважають, що кандидатура Перо повинна біля турбувати Клінтона, ніж Буша. Однак губернатор Аркенсо демонструє олімпійський спокій, ніяк не реагуючи на опитування громадської думки і робить вигляд, що Росс Перо взагалі не існує.

В НОРВЕЗЬКОМУ МІСТІ Ставанґері відбувається міжнародна конференція, присвячена проблемам совєтських „закритих міст". Майже 700.000 осіб проживає в Арзамасі-16, Пензі-19, Томську-7, Свердловську-16 та інших, яких нема на жодній загальнодоступній совєтській мапі. Тут діють підприємства, на яких збагачується плютоній для атомової зброї. Російський міністер атомової енергетики Віктор Михайлов, який бере участь у роботі конференції, запевнив, що виготовлення атомової зброї поступово припиняється, і закликав Захід допомогти російським вченим-ядерникам перейти на здійснення мирних контрактів.

В ПОНЕДІЛОК, 18-ГО ТРАВНЯ, уряд Швейцарії прийняв рішення домагатися членства в Европейській спільноті. За входження країни у Спільний ринок проголосувала Федеральна рада — кабінет міністрів країни, до якої входять сім осіб. Своє рішення швейцарський кабінет міністрів прийняв наступного дня після того, як учасники загальнонаціонального референдуму підтримали вступлення Швейцарії в Міжнародний валютний фонд і Всесвітній банк. Висліди референдуму засвідчили, що народ Швейцарії виступає за активну ролю своєї держави на міжнародній арені після довготривалої політики невтралітету.

ЯПОНІЯ ПРОДОВЖИЛА термін виплат головної заборгованости колишнього Совєтського Союзу на суму 24 більйони єн (понад 171 міл. дол.) до закінчення червня. Токіо пішов на цей крок після того, як країни Співдружности Незалежних Держав офіційно підтвердили оголошену Японією суму їхньої заборгованости. Згідно з новою угодою, підписаною вже після розпаду Совєтського Союзу, з початком липня Японія знову відкладе на дальший термін виплату колишнього совєтського боргу.

ТАК ЗВАНА ВСЕСОЮЗНА конференція комуністів, другий етап якої відбувся в Москві, вирішила скликати „Надзвичайний XXIX з'їзд КПСС". Більшість нещодавно створених партій — „спадкоємниць КПСС" вважає це рішення провокативним. Відомо, що 26-го травня Конституційний суд Росії винесе свою постанову з приводу законности указів президента Росії про заборону діяльности КПСС і КП РСФСР. Валерій Сідоров, один з керівників „Всесоюзного комітету комуністів", заявив, що з'їзд відбудеться навіть у тому випадку, якщо суд виправдає укази президента Боріса Єльцина.

• РОЗШУКИ •

Ольга Кузьменко
пошукує брата
ВАСИЛЯ КУЗЬМЕНКА.
Хто знав би про нього або він сам прошу писати на:
P.O. Box 524
New York, N.Y. 10021

Богдан Трусевич
пошукує
Валентину Стахорську,
котра перебувала в Німеччині 1948 р. в таборі Ділінґен. Хто знає про неї або вона сама прошу писати на адресу:
Michael Bawus
601 Seneca Manior Dr.
A 16-s
Rochester, N.Y. 14621